

Epidemiologische surveillance van rickettsiose

Rickettsia spp. - 2022

Auteurs: L. Geebelen, A. Litzroth, M. Van Esbroeck

Hoofdpunten

- In 2022 werden er door het Nationaal referentiecentrum 29 bevestigde en waarschijnlijke gevallen van rickettsiose gerapporteerd. Na een daling van het aantal gevallen in 2020 en 2021, vermoedelijk omwille van het door de coronapandemie gewijzigde reisgedrag, ligt het aantal in 2022 opnieuw in lijn met de periode 2015-2018. Het jaar 2019 was een piekjaar.
- Van de gevallen waarvoor dit gekend was, werd er, net als voorgaande jaren, niemand in België besmet.

Informatiebronnen

- Epidemiologische surveillance door het [Nationaal referentiecentrum \(NRC\) Rickettsia – Anaplasma](#), dat bestaat uit een consortium van het Militair Hospitaal Koningin Astrid en het Instituut voor Tropische Geneeskunde (ITG). Het ITG staat in voor de epidemiologische surveillance van *Rickettsia* sinds 2011. Sinds 2015 rapporteert het NRC enkel de waarschijnlijke en bevestigde gevallen.
- Rickettsioses zijn meldingsplichtig in Vlaanderen (vlektyfus veroorzaakt door *R. typhi* en *R. prowazekii*), Wallonië (alle bevestigde rickettsiosen) en Brussel (tyfus).

Gevalsdefinitie

- Bevestigd geval: positieve PCR, seroconversie of viervoudige titerstijging van de IgG-antilichamen in gepaarde stalen, hoge titer van de IgG-antilichamen ($\geq 1/1024$) in een enkelvoudig staal of aanwezigheid van IgG-antilichamen in een enkelvoudig staal in combinatie met de pathognomonische aanwezigheid van een eschar.
- Waarschijnlijk geval: IgG-antilichamen met een titer 1/512 in een enkelvoudig staal of aanwezigheid van IgG-antilichamen in een enkelvoudig staal in combinatie met suggestieve kliniek (andere dan aanwezigheid van een eschar).

Epidemiologie

NRC

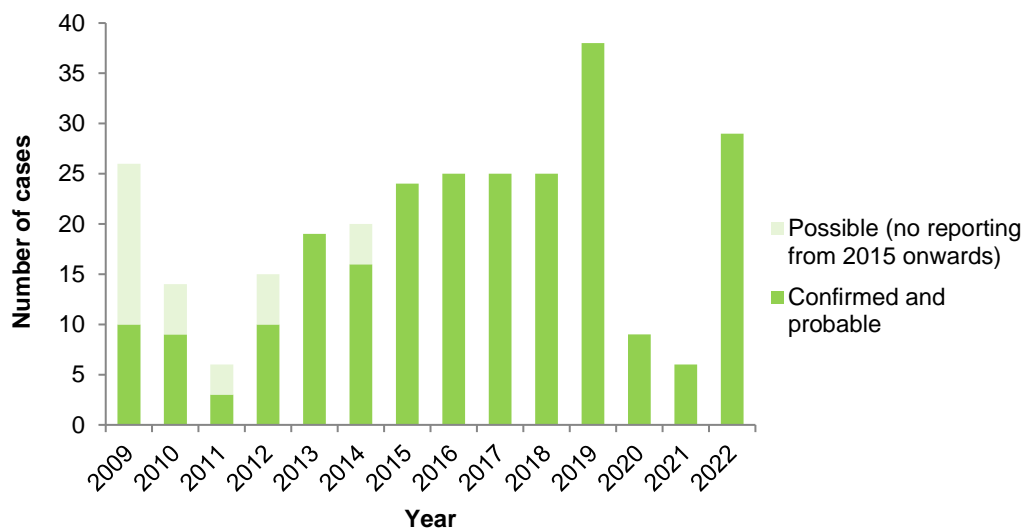
- Aantal gevallen: 15 bevestigde en 14 waarschijnlijke gevallen. Dit aantal ligt beduidend hoger dan de jaren 2020 en 2021 maar wel in lijn met de periode 2015-2018 (Figuur 1).
- Geslacht: 19 van de 29 gevallen (65,5%) waren mannen.
- Leeftijd: de leeftijd van de gevallen varieerde van 15 tot 75 jaar (mediaan=52 jaar).
- Species: van de vijf infecties waarvan de diagnose met PCR gesteld werd en het species bijgevolg gekend is, werden er drie veroorzaakt door *R. africae* en twee door *Rickettsia* van de spotted fever-groep (niet gespecificeerd).

- Verdeling per regio: 15 gevallen woonden in Vlaanderen, vijf in Wallonië en acht in Brussel.
- Land van besmetting: van de 15 gevallen waarvoor de informatie bekend was, raakten acht gevallen vermoedelijk in Zuid-Afrika besmet en telkens één geval in Benin, Kameroen, Kroatië, DR Congo, Marokko en Mozambique. Eén persoon werd besmet in Botswana of in Zuid-Afrika.
- Risicofactor: de vermoedelijke bron van besmetting was voor geen enkel geval gekend.
- Seizoenstrend: gevallen werden het ganse jaar door gerapporteerd, met een piek in april-mei en september (Figuur 2).

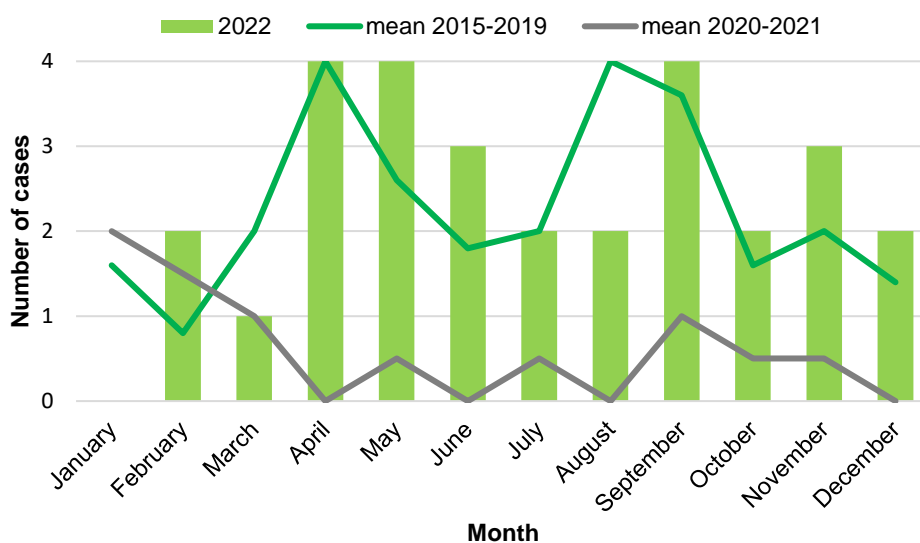
Verplichte melding

- Via de verplichte melding werd in 2022 geen geval van rickettsiose gerapporteerd.

Figuur 1: Aantal gerapporteerde gevallen van rickettsiose, volgens gevaldefinitie en per jaar, België, 2009-2022
(Bron: NRC voor *Rickettsia*)

Figuur 2: Aantal gerapporteerde gevallen van rickettsiose per maand, België, 2016-2022
(Bron: NRC voor *Rickettsia*)

Belang voor volksgezondheid

Het aantal gerapporteerde gevallen in 2022 ligt in lijn met de periode 2015-2018 en is beduidend hoger dan in de jaren 2020 en 2021. Aangezien de in België vastgestelde infecties tot nu toe steeds voorkwamen na een buitenlandse reis, waren het vermoedelijk de reisrestricties tijdens de coronapandemie die in deze twee jaren verantwoordelijk waren voor de daling. Het jaar 2019 was een piekjaar (39 gevallen).

De 15 patiënten waarvoor de informatie gekend was, werden allemaal in het buitenland besmet. Zoals in de voorgaande jaren was het meest gediagnosticeerde species *R. africae*, de veroorzaker van Afrikaanse tekenkoorts, en raakten de meeste personen in Zuid-Afrika besmet. *R. africae* wordt overgebracht door bepaalde teken (*Amblyomma hebraeum* en *A. variegatum*) en komt voor in veel zuidelijk Afrikaanse landen, met de meeste gevallen in Zuid-Afrika¹.

Rickettsiosen zijn ziekten waaraan gedacht moet worden bij patiënten die terugkeren uit een endemisch gebied, hoofdzakelijk Afrika en met name Zuid-Afrika, maar ook landen van het Middellandse Zeegebied en Zuidoost Azië. Het voorkomen van een autochtoon geval kan niet uitgesloten worden aangezien er ook in België besmette teken voorkomen en ook in de ons omringende landen autochtone rickettsioses worden gediagnosticeerd.

Meer informatie

- Centres for Disease Control and Prevention (CDC). Rickettsial Diseases. Beschikbaar via: <https://wwwnc.cdc.gov/travel/yellowbook/2024/infections-diseases/rickettsial-diseases>
- Zorg en gezondheid. Richtlijn vlektyfus. Beschikbaar via: <https://www.zorg-en-gezondheid.be/per-domein/infectieziekten-en-vaccinaties/vlektyfus>

¹ Jensenius M, Fournier PE, Vene S, Hoel T, Hasle G, Henriksen AZ, et al. African tick bite fever in travelers to rural sub-equatorial Africa. *Clin Infect Dis.* 2003;36:1411–7. 10.1086/375083